
Godkännande av fristående verksamhet

Innehåll

Inledning	2
Verksamhetsformer	2
Handläggningsprocess	3
Bidrag från hemkommunen	3
Olycksfallsförsäkring	4
Avgifter	4
Tillsyn	4
Förutsättningar för godkännande	5
Återkallelse av godkännande på egen begäran	7
Återkallelse av godkännande från nämnden	7

Inledning

I dessa riktlinjer finns övergripande information om vad som krävs för att starta och driva fristående förskola, fritidshem¹ eller pedagogisk verksamhet (fristående verksamhet).

En enskild huvudman som vill bedriva förskola, fritidshem eller annan pedagogisk omsorg i Knivsta kommun får efter ansökan godkännas av utbildningsnämnden.

Ett godkännande ska lämnas om den som ansöker om godkännande bedöms ha förutsättning att följa de föreskrifter som gäller för sökt verksamhetsform. Med föreskrifter avses samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den sökta verksamheten (till exempel skollagen, diskrimineringslagen, läroplan, allmänna råd för de specifika verksamheterna, FN:s barnkonvention m.m.). Det är därför viktigt att den sökande sätter sig in i de regelverk som gäller för den aktuella fristående verksamheten.

Den som ansvarar för fristående förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg är benämnd som huvudman. Huvudman ansvarar för verksamheten vilket bland annat innefattar att denne är juridiskt ansvarig för verksamheten. Det innebär också att huvudmannen är arbetsgivare för personalen och svarar för att anställningsvillkor, arbetsmiljövillkor m.m. uppfylls enligt gällande lagstiftning.

Kommunens beslut om godkännande av enskild huvudman kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Verksamhetsformer

Verksamhetsformerna skiljer sig åt och olika krav ställs i lagstiftningen för respektive verksamhetsform.

Förskoleverksamhet vänder sig till barn från 1 års ålder som inte går i skolan. Förskolan är en egen skolform och omfattas av begreppen utbildning och undervisning. För förskoleverksamheten finns en särskild läroplan.

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan samt övriga skolformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen då eleven fyller 13 år. Från 10 års ålder får öppen fritidsverksamhet erbjudas istället. Även fritidshemmet anses som utbildning inom skolväsendet.

Med *annan pedagogisk verksamhet* menas öppen förskola och öppen fritidsverksamhet samt sådan pedagogisk omsorg som erbjuds istället för förskola eller fritidshem, till exempel familjedaghem. Verksamheten är ingen egen skolformoch regleras separat i skollagen.

¹ Godkännande att driva fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskola, grundskola eller grundsärskola beslutas av Skolinspektionen.

Handläggningsprocess

Ansökan om att godkännas som huvudman för fristående verksamhet görs till kommunen. Handläggningsprocessen påbörjas när sökande lämnat in samtliga handlingar som krävs och sker genom att en tjänsteman på utbildningskontoret bereder ärendet enligt följande:

- Ansökan granskas och vid behov begärs kompletteringar in.
- Lämplighetsprövning genomförs.
- Ekonomisk bedömning genomförs.
- Lokaler godkänns, när så är aktuellt.
- Intervjuer genomförs.
- Utbildningsnämnden beslutar i ärendet.

Handläggningstiden är max 6 månader.

Bidrag från hemkommunen

När kommunen har godkänt en huvudman att bedriva fristående verksamhet i form av förskola samt fritidshem ska kommunen lämna bidrag till denne för varje barn vid förskolenheten eller fritidshemmet som är folkbokförda i kommunen.

För rätt till bidrag för annan pedagogisk verksamhet gäller ytterligare förutsättningar än vad som gäller vid fristående förskola och fritidshem i enlighet med 25 kap. 10, 15-16 §§ skollagen.

Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall av ett tilläggsbelopp och/eller övriga ersättningar.

Grundbeloppet ska avse ersättning för omsorg och pedagogisk verksamhet, pedagogiskt material och utrustning, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Beloppet bestäms efter samma grunder som Knivsta kommun tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen verksamhet. Bidraget för förskolebarn är uppdelad efter ålder och vistelsetid. Utbetalning skermånadsvis.

Tilläggsbelopp ska efter särskild ansökan lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Tilläggsbeloppet avser extraordinära stödåtgärder som inte har koppling till den vanliga verksamheten, t.ex. tekniska hjälpmedel eller anpassning av lokalen. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till ett enskilt barn och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar. Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd om det innebär betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Den fristående verksamheten har då ingen skyldighet att ta emot barnet.

Övriga ersättningar kan under vissa förutsättningar utgå i form av socioekonomiskt stöd eller uppstartsbidrag.

Ett beslut om bidrag kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Mer information om resursfördelningen inom Knivsta kommun återfinns i kommunens Resursfördelningsmodell för förskola och pedagogisk omsorg respektive Resursfördelningsmodell för förskoleklass, grundskola och fritidshem.

Olycksfallsförsäkring

Alla barn i Knivsta kommun oavsett vilken verksamhetsform barnet tillhör är olycksfallsförsäkrade under verksamhetstid inklusive direktfärd till och från skolan genom Knivsta kommuns försorg.

Avgifter

Kommunfullmäktige i Knivsta kommun har beslutat att tillämpa maxtaxa för förskole- och barnomsorgsverksamheten. Maxtaxan innebär att det finns en högsta avgift som kommunen får ta ut för en förskoleplats. I en kommun som tillämpar maxtaxa så gäller detta både den kommunala verksamheten och enskild verksamhet, vilket innebär att den enskilde huvudmannen måste följa maxtaxans reglersystem.

Tillsyn

Kommunen utövar tillsyn över förskolor, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs av enskild huvudman och som kommunen lämnat godkännande för. Utbildningsnämnden ansvarar inför Kommunfullmäktige att målen i respektive verksamhet uppfylls. För att kunna ta det ansvaret krävs uppföljning och utvärdering, och den sker på samma sätt som inom den kommunala verksamheten.

Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.

Tillsynen genomförs utifrån Utbildningsnämndens internkontrollplan och utifrån enskilda personers anmälan. Oanmäld tillsyn kan ske om kommunen finner det påkallat.

Knivsta kommun har rätt att inspektera verksamheten och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Kontrollen kan t.ex. gälla omfattning av den tid som erbjuds föräldrar.

I tillsynen ingår att fatta beslut om nödvändiga åtgärder för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta till fel som upptäcks vid granskningen. Kommunen har rätt att få tillträde till de byggnader och lokaler som används i verksamheten samt att kräva in upplysningar och handlingar i samband med tillsyn. Om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten får kommunen förelägga huvudmannen att avhjälpa de påtalade bristerna. Om missförhållandet är allvarligt och/eller kommunens föreläggande inte följs, får kommunen återkalla godkännandet.

Kommunens beslut om återkallelse av godkännande samt förelägganden i samband med tillsyn kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Vid tillsynen uppmärksammas följande områden:

- Arbetsmiljö och delaktighet för att sträva mot läroplanens mål
- Den pedagogiska verksamheten för att sträva mot läroplanens mål: normer och värden, utveckling och lärande samt barns inflytande
- Barn i behov av särskilt stöd
- Styrning, ledning och kvalitetsarbete
- Resurser, t.ex. personal, kompetensutveckling, resursfördelning, lokaler och pedagogiskt material

Förutsättningar för godkännande

Godkännande som anordnare av fristående verksamhet kan lämnas om sökanden bedöms ha förutsättning att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Kommunen ska dessutom vid sin prövning av godkännande göra en bedömning av om etablering av den fristående verksamheten innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för motsvarande allmänna verksamheter i kommunen. Med påtagliga negativa följder på lång sikt avses att kommunen till exempel skulle tvingas lägga ned befintlig verksamhet.

Nedan följer precisering av några av de bestämmelser som är tillämpliga för fristående verksamhet.

Den fristående verksamheten ska vara öppen för alla. Huvudmannen får inte vägra någon plats om det inte finns särskilda skäl till detta med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Fristående förskola

Verksamheten skall vara tillgänglig hela året, dagtid måndag–fredag. Öppettiderna skall vara anpassade efter föräldrarnas behov och kunna erbjudas 12 timmar/dag. Om huvudmannen väljer att ha kortare öppethållande än 12 timmar kan bidraget reduceras.

Det skall i förskolan finnas personal i sådan omfattning och med sådan pedagogisk utbildning att personalen kan tillgodose barnets behov av omvårdnad och pedagogisk verksamhet. Rektor ska finnas som ansvarar för förskolans pedagogiska verksamhet, enligt skollagen 2 kap 9 §. Andelen personal som har en godkänd förskolläro utbildning ska sträva efter att vara i nivå med kommunens egen verksamhet. Övrig personal, exempelvis barnskötare, ska ha sådan utbildning och erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet tillgodoses.

Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Gruppstorleken skall vara sådan att barns behov av säkerhet och tillsyn kan tillgodoses.

Förskolans uppdrag enligt läroplanen (Lpfö 98, reviderad 2018) ska framgå av verksamhetsplanen.

Lokalerna för förskolan ska vara anpassade till verksamheten och godkända för sitt ändamål av berörda myndigheter: Kommunens kontor för miljö och hälsa gällande anmälan om lokaler samt registrering av livsmedelsverksamhet, och Räddningstjänsten gällande systematiskt brandskyddsarbete. Det ska finnas bygglov för att i lokalen bedriva den verksamhet som godkännandet gäller.

Hänsyn skall tas till barns behov av balans mellan aktivitet och vila samt god arbetsmiljö. Lokaler och tomt ska möjliggöra pedagogisk verksamhet utifrån läroplaner och allmänna råd. De skall även ha en hög grad av tillgänglighet och säkerhet.

Samtlig personal skall vid nyanställning lämna utdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister till huvudmannen. Utdraget får vara högst ett år gammalt.

Samtlig personal skall ha kännedom om anmälnings- och upplysningsplikten enligt socialtjänstlagen.

Godkännandet får inte överlåtas till annan juridisk eller fysisk person utan att anmälan sker och nytt godkännande sökes hos Utbildningskontoret.

Om verksamheten helt eller delvis flyttas skall nytt godkännande sökas. Detsamma gäller om verksamheten ändras i omfattning eller på annat sätt som kan påverka verksamheten, till exempel att utöka sin verksamhet inom befintliga lokaler.

Pedagogisk verksamhet

Pedagogisk verksamhet är ett samlingsbegrepp som innefattar begreppen pedagogisk omsorg, öppen förskola och öppen fritidsverksamhet samt omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, så kallad omsorg under obekvämt arbetstid.

Begreppet pedagogisk omsorg innefattar bland annat familjedaghem, olika typer av flerfamiljslösningar samt andra nya, tidigare oprövade former.

Verksamheten skall vara tillgänglig hela året, dagtid måndag–fredag. Öppettiderna skall vara anpassade efter föräldrarnas behov och kunna erbjudas 12 timmar/dag. Om huvudmannen väljer att ha kortare öppethållande än 12 timmar kan bidraget reduceras.

Pedagogisk verksamhet ska vara utformad så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Den ska utformas med respekt för barnets rättigheter och enligt grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Förskolans läroplan ska vara vägledande för verksamheten. Av den pedagogiska verksamhetens verksamhetsplan ska framgå kopplingen till de demokratiska värderingarna och mänskliga rättigheterna.

Det ska finnas personal med sådan utbildning och/eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Grupperna ska ha lämplig sammansättning och storlek och verksamheten ska utgå från varje barns behov.

Lokalerna ska vara ändamålsenliga och godkännas av ansvarig handläggare på utbildningskontoret. Hänsyn skall tas till barnets behov av avkoppling och vila samt god arbetsmiljö. Om den pedagogiska omsorgen är i annan lokal än den egna bostaden skall den ha bygglov och vara godkänd av kommunens kontor för miljö- och hälsa och Räddningstjänsten. För att få bidrag för egna barn ska man ta emot minst lika många andra barn i den pedagogiska omsorgen.

Rutiner för hur verksamheten ska bedrivas vid ordinarie personals frånvaro ska finnas.

Fristående fritidshem

Elevgrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek.

Inom- och utomhusmiljön ska vara ändamålsenlig samt säker för elevgruppen.

Verksamheten ska tillhandahålla öppettider i den omfattning som behoven föreligger, samt vara tillgänglig under hela året. Det ska finnas en rektor som ansvarar för skolenhetens pedagogiska arbete och fritidspedagog som ansvarar för undervisning på fritidshemmet. Övrig personal ska ha sådan utbildning och erfarenhet att elevernas behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet tillgodoses, exempelvis fritidspedagoger.

Återkallelse av godkännande på egen begäran

Anordnaren skall **skriftligt** begära att godkännandet återkallas om de önskar avsluta sin verksamhet. Denna begäran skall lämnas till Utbildningskontoret **minst sex månader** innan verksamheten upphör. Anordnaren skall även skriftligen informera föräldrarna minst sex månader i förväg så de har möjlighet att ansöka om plats hos annan anordnare.

Återkallelse av godkännande från nämnden

Om verksamheten hos anordnaren inte uppfyller de krav som ställs utifrån lagstiftning och kommunala regler kan Utbildningsnämnden återkalla godkännandet. Underlag för ett återkallande är tillsynsrapport. Är bristen/bristerna av ringa art får anordnaren ett föreläggande om rättelse. Är bristen/bristerna allvarliga kan återkallande ske med omedelbar verkan och barnen omplaceras.